

УДК 746.3:687.241|7.071Г.Рогатинська
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/65-2-18>

Леся СЕМЧУК,
orcid.org/0000-0002-3209-3585
кандидат мистецтвознавства,
доцент кафедри дизайну і теорії мистецтва
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
(Івано-Франківськ, Україна) lesia.semchuk@pnu.edu.ua

ДОСЛІДНИЦЬКІ ТА ТВОРЧІ ПРАКТИКИ ГАННИ РОГАТИНСЬКОЇ В АСПЕКТІ РЕПЛІКАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ТРАДИЦІЙНОЇ ВИШИТОЇ СОРОЧКИ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

Упродовж останніх десятиліть декорований вишивкою одяг, один з маркерів самобутньої української культури, набув значення національного символу. Це зумовило його великий попит серед різних верств населення. На початку ХХІ століття масово стали поширюватися вироби, декоровані машинною вишивкою, які, на протизвагу вишитим вручну, вирізнялися своєю дешевизною та швидкістю виготовлення. Давні техніки української народної вишивки зазнавали все більшого занепаду. Майже забутими залишилися шви, якими майстрині колись доповнювали чи розмежовували основні орнаментальні смуги, вивершували краї сорочки. А техніки, якими з'єднували елементи виробу, – і поготів. Трудомісткі технологічні процеси ручного зшивання вишитого вбрання повністю замінили легкими у виконанні машинними способами.

Нині спостерігаємо жваве зацікавлення українського суспільства сорочками, вишитими вручну за традиційними ознаками того чи іншого регіону. Багато сучасних майстринь відтворюють одягову вишивку давніми техніками, одиниці з них практикують зшивання конструктивних елементів виробу ручними швами. Їх діяльність має важливе просвітницьке значення, сприяє формуванню правдивого розуміння локальних традицій вишивок у сучасному українському суспільстві, що актуалізує дане дослідження.

Стаття знайомить з дослідницькою та творчою діяльністю львівської майстрині, співвласниці мистецького простору «Майстерня Магди Дзвін» Ганни Рогатинської в аспекті відродження давніх вишивальних технік, способів ручного зшивання конструктивних елементів та їх збереження в реплікованих, за зразками автентичних вишитих сорочок, сучасних виробих.

На основі розроблених нею матеріалів у межах майстерні її учнями та самою майстринею репліковано близько сотні жіночих та чоловічих сорочок за зразками з локальних осередків Полісся, Поділля, Покуття, Опілля, Гуцульщини, Буковини, Полтавщини, Київщини, Чернігівщини та Черкащини. Частина з них цьогогоріч було вперше експоновано в Національному музеї у Львові імені Андрея Шептицького. Важливо, що результати її досліджень доповнюють, вносять уточнення до вже існуючих у фаховій літературі відомостей та сприяють глибшому аналізу локальних художніх ознак традиційної української вишивки задля їх відродження на початку ХХІ століття.

Ключові слова: вишита сорочка, реплікація, орнаментально-колеристичні структури, техніка, шов, майстриня, традиція.

Lesia SEMCHUK,
orcid.org/0000-0002-3209-3585
Candidate of Art History,
Associate Professor at the Design and Theory of Art
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University
(Ivano-Frankivsk, Ukraine) lesia.semchuk@pnu.edu.ua

RESEARCH AND CREATIVE PRACTICES OF HANNA ROHATYNSKA IN THE ASPECT OF THE REPLICATION OF THE UKRAINIAN TRADITIONAL EMBROIDERED SHIRTS AT THE BEGINNING OF THE XXI CENTURY

Over the past decades, embroidered clothing, one of the markers of distinctive Ukrainian culture, has acquired the significance of a national symbol. This led to its great demand among various segments of the population. At the beginning of the 21st century, products decorated with machine embroidery began to spread massively, which, in contrast to hand-embroidered ones, were distinguished by their cheapness and speed of production. The ancient techniques of Ukrainian folk embroidery were increasingly in decline. Almost forgotten are the seams with which craftsmen once supplemented or demarcated the main ornamental stripes, raised the edges of the shirt. And the techniques used to connect the elements of

the product were ready. Labor-intensive technological processes of manual stitching of embroidered clothing have been completely replaced by easy-to-perform machine methods.

Currently, we observe a lively interest of the Ukrainian society in shirts embroidered by hand according to the traditional signs of one or another local center or region. Many modern craftswomen reproduce clothing embroidery using ancient techniques, some of them practice sewing the structural elements of the product with hand seams. Their activity has an important educational value, contributes to the formation of a true understanding of local embroidery traditions in modern Ukrainian society, which actualizes this research.

The article introduces the research and creative activities of the Lviv craftswoman, co-owner of the art space «Magda Dzin's Workshop», Anna Rohatynska, in terms of the revival of ancient embroidery techniques, methods of manual stitching of structural elements and their preservation in modern products replicated according to the samples of authentic embroidered shirts.

Based on the materials developed by her, her students and the craftswoman herself replicated about a hundred women's and men's shirts based on samples from local centers of Polissia, Podillia, Pokuttia, Opillia, Hutsul Oblast, Bukovyna, Poltava Oblast, Kyiv Oblast, Chernihiv Oblast, and Cherkasy Oblast. Some of them were exhibited for the first time this year in the National Museum in Lviv named after Andrey Sheptytskyi. It is important that the results of her research complement and clarify information already existing in the specialized literature and contribute to a deeper analysis of local artistic features of traditional Ukrainian embroidery for their revival at the beginning of the 21st century.

Key words: embroidered shirt, replication, ornamental and color structures, technique, seam, craftswoman, tradition.

Постановка проблеми. Пропагування української народної одягової вишивки, відродження її регіональних художніх особливостей мають важливе загальнонаціональне значення в сучасних умовах жорстокої боротьби українського народу за своє виживання.

Нині спостерігаємо широкий вибір пропонуваного на ринку декорованого вишивкою вбрання, більшою мірою вишитого та зшитого машинними швами. Його художньо-конструктивні особливості нівелюють традиційні риси української вишитої сорочки, надто її локальні ознаки. Багато сучасних майстринь повертаються до давніх, забутих технік вишивання, відтворюють елементи формотворення, систему розміщення орнаментально-колеристичних структур вишивок, наслідуючи автентичні зразки різних осередків, регіонів. Одиниці з них практикують зшивання конструктивних елементів виробу ручними швами. Результати їхньої діяльності більшою мірою висвітлені на сторінках різних інтернет-ресурсів, у соціальних мережах тощо.

Аналіз досліджень. Серед чисельних праць, опублікованих упродовж ХХ – на початку ХХІ століття, присвячених традиційній одяговій вишивці, маємо багато ґрунтовних досліджень. Їх автори – науковці різних галузей науки: мистецтвознавці, етнографи, історики – висвітлюють художні та конструктивні особливості одягових комплексів, окремих компонентів, відмінності їх побутування в різних регіонах України, локальних осередках, описують специфіку виконання вишивальних технік, їх назви тощо (Семчук, 2011). Важливим надбанням для українського суспільства, вишивальної та наукової спільнот є видання, опубліковані у форматі альбомів, у яких укомплектовано світлини вишивок за регіонами

чи осередками. Їх укладачами часто виступають музейні працівники, колекціонери, збирачі народних вишивок. Завдяки якісному друку світлин ці праці правдиво візуалізують орнаментально-графічні, колірні, фактурні особливості вишивок, властивості вишивальних стібків тощо. Усі ці видання слугують важливим інформаційним підґрунтям для сучасних вишивальниць, про чий творчі та дослідницькі практики маємо мало відомостей у мистецтвознавчій літературі.

Метою статті є висвітлення творчої діяльності львівської майстрині Ганни Рогатинської, співвласниці мистецького простору «Майстерня Магди Дзвін» в аспекті дослідження давніх вишивальних технік та їх відродження в реплікованих, за зразками автентичних вишитих сорочок, сучасних виробках.

Виклад основного матеріалу. Дослідницькі та творчі практики в царині мистецтва української народної вишивки Ганна Рогатинська розпочала в 2014 році в «Майстерні Магди Дзвін». Тоді основною навчальною пропозицією цього мистецького простору був курс «Українська традиційна сорочка», програму якого розробила й навчала за нею Ірина Сліпецька – відома львівська майстриня, реставраторка вишивки. Він передбачав вивчення типів крою жіночих, чоловічих сорочок, основних вишивальних технік, обметувальних, змережувальних швів за автентичними зразками з колекції майстерні.

Ганна Рогатинська зауважує: «Традиційний вишитий одяг різних етнографічних регіонів України широко представлений в експозиційному середовищі багатьох музеїв, зокрема Львівщини. Але для того, щоб вишити такий зразок, потрібно тримати його в руках: вивчити всі технологічні особливості, зрозуміти послідовність виготов-

лення, вишивання та зшивання готових конструктивних елементів, розробити схему вишивки, провести точні розрахунки ниток основи та піткання тощо. Музейна практика не передбачає цього для відвідувачів» (Рогатинська, 2022).

Власне, «можливість «потримати в руках» старовинну сорочку» (Семчук, 2022: 932) й стала основним мотивуючим фактором, який вплинув на її вибір долучитися до навчального процесу «Майстерні Магди Дзвін». Заглибившись у вивчення технічно-художніх особливостей вишивок як учениця, Ганна Рогатинська почала скрупульозно досліджувати їх навіть поза межами навчального часу. А вже в 2015 році вона погодилася на пропозицію фундаторки мистецького простору Оксани Печарської й продовжила співпрацю в складі викладацького колективу.

Основна увага майстрині зосереджена на всебічному вивченні давніх технік вишивання. Вона зацікавлена локальними відмінностями швів, окремих стібків, регіональними особливостями їх застосування й поєднання в декоруванні традиційного українського вбрання з метою його подальшої реплікації. Особливо скрупульозно Ганна Рогатинська досліджує способи викінчення манжетів, розрізу пазухи, вирізу горловини, подолу та техніки ручного зшивання уже вишитих елементів у цілісний виріб. Це доволі трудомісткий процес, який займає в рази більше часу, аніж вишивання, оскільки «передбачає декілька етапів формування кінцевого конструктивного рубця-шва, використання ниток різної товщини та властивостей, відпарювання праскою тощо» (Рогатинська, 2022). До прикладу, під час реплікації чернігівської уставкової сорочки за зразком з колекції Національного центру народної культури «Музей Івана Гончара» на вишивання візерунку за схемою майстриня витратила до 10 годин часу, а на зшивання вручну усіх конструктивних елементів – більше 40 годин.

У процесі відтворення автентичного виробу сучасними матеріалами Ганна Рогатинська вбачає декілька важливих завдань. Первинно – це дослідити, зрозуміти й зуміти технічно правильно виконати той чи інший оздоблювальний, конструктивний шов, з'єднувальний елемент. Майстриня зауважує, що в автентичних зразках «є багато нюансів, які неможливо відтворити ідентично сучасними матеріалами» (Рогатинська, 2022), бо вони не мають тих фізичних властивостей, що давні, ручного виготовлення. Це впливає на формотворення, художню виразність реплікованого зразка, його носибельність. Тому на певних етапах реплікації постає завдання інтерпретації окре-

мих елементів, для правильного вирішення якого, на думку Ганни Рогатинської, потрібно «передивитися автентики якусь таку критичну кількість, коли ти вже підсвідомо відчуватимеш справжнє» (Рогатинська, 2022).

Основним дослідницьким матеріалом для майстрині слугують вишиті сорочки з колекції «Майстерні Магди Дзвін», яка нині налічує понад 300 виробів з різних етнографічних регіонів України (Семчук, 2022: 115). Окрім того, дослідниця опрацьовує зразки з фондів збірок державних, комунальних, приватних музеїв. Зокрема, вивчала фонди КНМНМГП та РОКМ, експозиції ІФОХМ, ТОКМ, ЗКМ (Тернопільська обл), МОМЛК «Лемківське село», ІЕМ «Берегиня» (м. Бурштин), РІКМ «Опілля», зразки в Музеї Наталії Кобринської (м. Болехів), у колекціях МД «Тобівка» (Івано-Франківськ), музеї «Історія підпільної української греко-католицької Церкви» (Надвірнянський р-н, с. Фитьків) та багатьох інших.

Процес дослідження вишитих виробів Ганна Рогатинська розпочинає від детальних замірів усіх декоративно-конструктивних елементів, їх відтворення на папері. Першим етапом є вивчення пропорцій та особливостей крою сорочки, способів формотворення її складових, від чого залежить система розташування декору та взаємодія усіх вишитих композицій. Важливе значення мають розрахунки кількості орнаментальних рапортів у структурі вишивок, їх завершеності на уставці, рукаві, комірі, манжетах чи подолі сорочки, які тісно пов'язані з пропорціями цих конструктивних елементів. Це має вплив на підбір тканини, визначення щільності переплетення ниток її основи й піткання для вишивання майбутнього виробу. Далі майстриня піддає скрупульозному аналізу лицеву та виворітну сторони вишивок, визначає типи основних, обметувальних та з'єднувальних швів. Цей трудомісткий процес потребує максимальної зосередженості, адже прослідкувати рух вишивальної нитки в структурі полотна, не розпороюючи візерунку, практично дуже складно. Місця вколвання та виколвання голки, між якими формується стібок, є недостатньо інформативними. Потрібно прослідкувати за напрямком стібків, виокремити послідовність їх метричного накладання, а ще складніше – переплетення, обкручування або ж переходу на інший рядок, що часто характеризує локальні відмінності швів. Інколи вони настільки непомітні, проявляються аж у процесі практичного відтворення, що змушує повертатися до дослідження артефактів.

Вповні підготовка автентичного виробу до реплікації завершується створенням карт розкрою

всіх його конструктивних складових, візуалізацією принципів формотворення рукавів, манжетів сорочки тощо. Далі слідує кропіткий процес створення деталізованих схем вишитих структур. Зазвичай у доступних літературних джерелах це відтворений на сітчастій основі орнамент та колірна послідовність його мотивів. Найменшою складовою в таких схемах може бути квадрат, який трактує один елемент, до прикладу у техніці «косий хрестик» або коротка лінія, що імітує стібок у таких швах як «низинка», «занизування», «лиштва» та багатьох інших. Ганна Рогатинська при створенні схем детально промальовує не тільки лицеві стібки, але й виворітні, які для правильного розуміння повинні відображати напрям руху вишивальної нитки, послідовність рядків, кількість покритих чи набраних ниток полотна. Для кращого сприйняття технічного процесу майстриня використовує контрастні кольори для позначення різних стібків. Особливо актуальним є такий підхід при створенні схем монохромних вишивок, у яких орнаментика виражена фактурою й напрямом стібків, а не графічно-колеристичними засобами. Схеми вишивок автентичних сорочок, розроблені Ганною Рогатинською, – окрема сторінка творчого шляху майстрині. Це повноцінні, скрупульозні проектні розробки, в яких відображена максимальна кількість інформації як про особливості орнаментальних структур, так і про специфіку вишивальних технік.

Досліджуючи виконавські процеси, майстриня аналізує не тільки вишитий виріб, але й вивчає фахову літературу. Віднайдену інформацію зіставляє з результатами власних досліджень, надто лицевої та виворітної сторін вишивок, способів утворення та взаємодії стібків, і ретельно фіксує відмінності, не оминаючи найменших деталей. Свої припущення та висновки Ганна Рогатинська виносить на колективне обговорення в середовищі вишивальниць-практиків, дослідників української традиційної вишивки. Предметом одного з них стали особливості побутування та виконання технік «кафасор», «поверхниця», які в деяких джерелах виділені як окремі шви, у інших – як різні назви одного, а в окремих зафіксовані під назвою «морщінка». З лицевого боку ці техніки за якістю накладання стібків вибудовують однакову фактуру вишивок, що, ймовірно, привело окремих авторів до припущення, що це різні назви одного й того ж шва. У процесі аналізу властивостей стібків з виворітної сторони майстриня доводить їх технічну відмінність (Рогатинська, 2021).

Одним з важливих результатів дослідницьких практик Ганни Рогатинської є відродження

техніки, опис якої в мистецтвознавчих, етнографічних літературних джерелах зафіксовано під назвою «позаігліне», або «позагліне», а в окремих – «перловий шов». У працях І. Свійонтек зафіксовано, що техніка «позагліне» серед багатьох інших була характерною для вишивок жіночих сорочок Покуття, надто Городенківського р-ну Івано-Франківської обл., траплялися в околицях Обертина та Чернелиці, а також в селах тернопільського і буковинського Поділля. Вишиті нею жіночі сорочки називали «червоними позагліними рукавами», а на Чернелеччині – «капанками» (Свійонтек, 2013: 13). На жаль, Ірина Владиславівна не подає опису специфіки виконання шва, тільки ілюструє видання світлинами вбрання, вишитого ним. Характерною ознакою таких покутських жіночих сорочок є монохромні, щільно, без просвітів білого полотна, зашиті червоними нитками структури уставок та сітка, утворена окремими орнаментальними елементами по всій площині рукава. Сітчастий орнамент уставок виражений тільки фактурою (рис. 1). Зазвичай виділяються квадрати, ромби, які щільно прилягають один до одного і проявлені світлотінню стібків, настелених у певному порядку (рис. 2).

У праці О. Кулинич-Стахурської також знаходимо інформацію про побутування вище названої техніки в Городенківському р-ні Покуття, проте авторка називає її «перловим швом». Описуючи технічні особливості, дослідниця зауважує, що його «виконують стібком настил, густо заповнюючи всю площу ромба» (Кулинич-Стахурська, 2007: 42), й подає світлини вишитих уставок, ідентичних за орнаментикою та фактурою з тими, що знаходимо у виданні І. Свійонтек. Зі схеми утворення стібків на візерунку уставки

Рис. 1. Вишивка уставки жіночої сорочки. Фрагмент. Домоткане полотно, верхоплут, стебловий шов, хрестик, підстелений хрестик, пряма гладь, обметувально-петлевий шов, вишивка по збирках. Покуття, Городенківський р-н Івано-Франківської обл., кін 19 – поч. 20 ст. Колекція Майстерні Магди Дзвін

Рис. 2. Виконала Уляна Мартинів, 2019 р., м. Львів. Уставка жіночої сорочки. Фрагмент. Фабрична тканина, перловий шов (за О. Кулинич-Стахурською), стебловий шов, покутські розшивки. Фото Г. Рогатинської

зрозуміло, що вони взаємодіють зі структурою полотна в діагональному напрямку (2 на 4 нитки). Проте авторка не фіксує послідовності накладання стібків в узорах на рукавах таких сорочок. Окрім того, О. Кулинич-Стахурська зауважує, що «таким швом вишивають і в районі Заліщик, але заповочню або шовком чорного кольору» (Кулинич-Стахурська, 2007: 42).

Побутування цієї техніки в окремих селах Бучацького та Заліщицького р-нів (нині Чортківський р-н) Тернопільської обл. засвідчує у своїх працях Л. Булгакова-Ситник. Авторка акцентує, що «ця техніка вийшла з ужитку» й сьогодні збережена в околицях Бучача, де її називають «позаглінке», як і на Городенківщині, а в селах Заліщицької громади – «позаігленне», і трапляється вона «тільки на уставках жіночих та пазушних розрізах чоловічих сорочок» (Булгакова-Ситник, 2005: 86).

Описуючи даний шов, Л. Булгакова-Ситник зауважує, що виконували його в два етапи й спочатку вишивали «каркас» – стібками «горизонтального чи вертикального укладання» – формували «взорець» (Булгакова-Ситник, 2005: 86). Другий етап техніки «позаігленне» полягав у використанні першого як основи для утворення лицевих стібків. Двоетапна специфіка виконання притаманна для багатьох технік української народної вишивки: «верхоплут», «ключовий шов», «ключка», «шов ріжкатий», «штепування» та ін. Основний принцип їх виконання полягає в тому, що вишита попередньо структура відіграє роль полотна й орнаментальної розмітки водночас, завдяки чому в процесі наступного етапу вишивальна нитка практично не взаємодіє з полотняним переплетенням. Це зумовлює більш «вільні» стібки, не закріплені структурою полотна, такі, що формують яскраво виражену дрібнорельєфну фактуру.

Окрім опису двоетапного виконання техніки, Л. Булгакова-Ситник ілюструє лицевий бік уставки жіночої сорочки, вишитий «позаігленним», графічну схему її «каркасу» й подає світліни чоловічих сорочок з сіл Торське та Садки, що в околицях Заліщик. Їх ознакою є вишиті навколо розрізу пазухи монохромні структури, які, як і в уставках городенківських жіночих сорочок, щільно зашиті червоними нитками. Вишиті широкі смуги прямолінійно прилягають до країв пазухи, а з протилежного боку завершуються трикутними контурами. У середині смуги метрично почленовані по горизонталі на рівні вершин і западин трикутних контурів і візуально виражені світлотінню настелених у різному напрямку стібків (рис. 3). Обабіч смуг, вздовж їх трикутних країв іноді вишивали окремі або укладені в один-два ряди зіркоподібні елементи (рис. 4). Трапляються дво-триколірні вишивки, в яких чергуються червона, зелена, синя або чорна барви.

Власне, Ганна Рогатинська надалі зосереджує свої дослідницькі інтереси в аспекті уточнення технічних відмінностей цих швів, способів їх поєднання, побутування назв та особливостей застосування у вишивках жіночих і чоловічих сорочок різних локальних осередків Покуття та західного Поділля. На даному етапі майстриня достеменно вивчила техніку вишивання на заліщицьких чоловічих сорочках і впровадила її в навчальний процес майстерні, розробивши детальні схеми та всі необхідні наочно-методичні матеріали для реплікації. На основі її проектних розробок уже репліковано декілька таких зразків в межах курсу «Стібстелене». Саме так Ганна Рогатинська називає цю техніку, підставою для чого став опис фрагментів вишивок заліщицьких чоловічих сорочок, зафіксо-

Рис. 3. Виконала Ганна Рогатинська, 2021 р., м. Львів. Вишивка чоловічої сорочки за взірцем з Заліщицького р-ну Тернопільської обл. Фабрична тканина, перловий шов (за О. Кулинич-Стахурською), стебловий шов, ретязь, хрестик, обметувально-петлевий шов, вишивка по збірках. Фото Г. Рогатинської

Рис. 4. Виконала Г. Рогатинська, 2021 р., м. Львів. Вишивка чоловічої сорочки за взірцем з Заліщицького р-ну Тернопільської обл. Фрагмент. Фабрична тканина, перловий шов (за О. Кулинич-Стахурською), стебловий шов, ретязь, коса гладь, ручне зшивання. Фото Г. Рогатинської

Рис. 5. Ганна Рогатинська на відкритті виставки «Жива традиція: моя сорочка» в Національному музеї у Львові імені Андрея Шептицького. 06.07.2023 р.

ваний на планшетах з ТОКМ (Рогатинська, 2022). Власне, термін «стелене» поруч з назвами «позаголковий шов», «перловий шов», як різні назви техніки «позаігленне» знаходимо й у дослідженні традиційного одягу українців Поділля Л. Іваневич (Іваневич, 2022: 296).

Підсумовуючи усе вищесказане, зауважимо, що за роки своєї діяльності в царині мистецтва вишивки Ганна Рогатинська відтворила низку забутих технік, відродила майстерність зшивання елементів сорочки ручними швами й активно навчає цього охочих, повертаючи традиційну вишиту українську сорочку в культурний простір сучасного суспільства. На основі розроблених нею матеріалів у межах мистецького простору «Майстерня Магди Дзвін» його учнями та самою майстринею репліковано близько сотні жіночих та чоловічих сорочок за зразками з локальних осередків Полісся (Сарненщина), Поділля (с. Клембівка, м. Борщів, м. Заліщики), Покуття (с. Воронів (Городенківщина), с. Серафінці), Опілля (Яворівщина, м. Кам'янка-Бузька, м. Городок),

Гуцульщини (Верховинщина, с. Космач), Буковини (с. Брусниця), Івано-Франківщини (м. Тисмениця), Полтавщини, Київщини (м. Переяслав), Чернігівщини та Черкащини. Частина з них (50 реплік) було вперше експоновано в липні 2023 року поруч з 27 старовинними сорочками з колекції майстерні на виставці «Жива традиція: моя сорочка» в Національному музеї у Львові імені Андрея Шептицького (рис. 5).

Висновки. Виконавська майстерність сучасних вишивальниць-практиків, зацікавлених давніми технічно-конструктивними особливостями створення вишитої сорочки, має важливе просвітницьке значення. Їх діяльність сприяє формуванню правдивого розуміння локальних традицій вишивок в українському суспільстві. Результати дослідницьких та творчих практик Ганни Рогатинської доповнюють, вносять важливі уточнення до вже існуючих у фаховій літературі відомостей, мотивують сучасних дослідників та актуалізують питання необхідності глибшого аналізу локальних художніх ознак традиційної української вишивки задля їх відродження на початку XXI століття.

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

- КНМНМГП імені Йосафата Кобринського – Коломийський Національний музей народного мистецтва Гуцульщини та Покуття ім. Йосафата Кобринського.
 МОМЛК – Монастирський обласний музей лемківської культури «Лемківське село».
 ІЕМ «Берегиня» – Історико-етнографічний музей «Берегиня».
 РІКМ «Опілля» – Рогатинський історико-краєзнавчий музей «Опілля».
 МД «Тобівка» – Мистецький дім «Тобівка».
 РОКМ – Рівненський обласний краєзнавчий музей.
 ЗКМ – Збарзький краєзнавчий музей.
 ТОКМ – Тернопільський обласний краєзнавчий музей.
 ІФОХМ – Івано-Франківський обласний художній музей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бесіда з Рогатинською Г. Л.: аудіозапис 05.05.2022. Архів Л. Семчук. Івано-Франківськ.
2. Булгакова-Ситник Л. Подільська народна вишивка: етногр. аспект. Львів, 2005. 328 с.
3. Іваневич Л. Традиційний одяг українців Поділля (друга половина XIX – початок XXI ст.): історія, класифікація, конструктивно-художні та регіонально-локальні особливості: монографія. Хмельницький: ФОП Мельник А. А., 2022. 800 с.
4. Кулинич-Стахурська О. Мистецтво української вишивки. Техніка і технологія. Львів, 2007. 264 с.
5. Рогатинська Г. Кафасор, поверхниця і морщінка. URL: <https://www.facebook.com/notes/3825358884149046/> (дата звернення: 24.07.2021).
6. Свйонтек І. Покутські вишивки Прикарпаття. Мистецтво геометричного орнаменту і колориту. Альбом 1. Львів: Априорі, 2013. 260 с.
7. Семчук Л. Діяльність мистецького простору «Майстерня Магди Дзвін» у контексті відродження української народної вишивки на початку XXI століття. *Народознавчі зошити*. Львів, 2022. Вип. 4. (166). С. 928–937.
8. Семчук Л. Одягова вишивка в колекції «Майстерні Магди Дзвін»: збереження та популяризація. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 58. Том 2. С. 113–117.
9. Семчук Л. Я. Дослідження народної вишивки українців середини XIX – початку XXI століть. *Художня творчість Григорія Крука в контексті світового мистецтва*: Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції. – Івано-Франківськ, 2011. С. 160–167.

REFERENCES

1. (2022) Besida z Rohatynskoiu H. L.: [Interview with A. L. Rohatynska:] audio recording 05.05.2022. Archive of L. Semchuk. Ivano-Frankivsk. [in Ukrainian].
2. Bulhakova-Sytyuk L. (2005) Podilska narodna vyshyvka: etnohr. aspekt [Podillya traditional folk embroidery: ethnographic aspect]. Lviv. 328. [in Ukrainian].
3. Ivanevych L. (2022) Tradytiinyi odiah ukrainsiv Podillia (druha polovyna XIX – pochatok XXI st.): istoriia, klasyfikatsiia, konstruktyvno-khudozhni ta rehionalno-lokalni osoblyvosti: monohrafiia [Traditional clothing of the Ukrainians of Podillia (second half of the 19th – beginning of the 21st century): history, classification, constructive-artistic and regional-local features]. Khmelnytskyi: FOP Melnyk A. A. 800. [in Ukrainian].
4. Kulynych-Stakhurs'ka O. (2007) Mystetstvo ukrainskoi vyshyvky. Tekhnika i tekhnolohiia. [The art of Ukrainian embroidery: Technique and technology]. Lviv. 264. [in Ukrainian].
5. Rohatynska H. (2021) Kafasor, poverkhnytsia i morshchinka. [Kafasor, poverkhnytsia and morshchinka]. URL: <https://www.facebook.com/notes/3825358884149046/> [in Ukrainian].
6. Sviontek I. (2013) Pokutski vyshyvky Prykarpattia. Mystetstvo heometrychnoho ornamentu i kolorytu [Pokut embroideries of Prykarpattia. The art of geometric ornament and color]. Lviv: Apriori. 288. [in Ukrainian].
7. Semchuk L. (2022) Diialnist mystetskoho prostoru “Maisternia Mahdy Dzvin” u konteksti vidrozhennia ukrainskoi narodnoi vyshyvky na pochatku XXI stolittia [Activities of the art space “Magda Dzvin’s workshop” in the context of the revival of ukrainian folk embroidery at the beginning of the XXI century]. Narodoznavchi zoshyty. Lviv. 4 (166). 928–937 [in Ukrainian].
8. Semchuk L. (2022) Odiahova vyshyvka v kolektsii “Maisternia Mahdy Dzvin”: zberezhennia ta populyaryzatsiia. [Clothing embroidery in the “Magda Dzvin’s Workshop” collection: preservation and popularization] Aktualni pytannia humanitarnykh nauk: mizhvuzivskyi zbirnyk naukovykh prats molodykh vchenykh Drohobytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka – Humanities science current issues: Interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Young Scientists Research Papers. 58. Tom 2. 113–117. [in Ukrainian].
9. Semchuk L. Ya. (2011) Doslidzhennia narodnoi vyshyvky ukrainsiv sereyny XIX – pochatku XXI stolit. [Research on folk embroidery of Ukrainians of the middle of the 19th – beginning of the 21st centuries]. Khudozhnia tvorchiist Hryhoriia Kruka v konteksti svitovoho mystetstva: Materialy vseukrainskoi naukovy-praktychnoi konferentsii. Ivano-Frankivsk. 160–167. [in Ukrainian].